

Natura 2000 hálózat – Kérdések és válaszok

01 Mi a Natura 2000 hálózat?

02 Milyen rendezvény a „Zöld Napok”?

03 Részt kívánok venni a „Zöld Napokon”; mit tegyek?

04 Mi a *különleges madárvédelmi terület*?

05 Mi a *különleges természetmeg_ rzési terület*?

06 Miért különlegesek ezek a területek?

07 Hogyan történik e területek kijelölése?

08 Hol találhatóak ezek a területek?

09 Mekkora a kiterjedésük?

10 Vizes él_ helyek is lehetnek Natura 2000 területek?

11 Ki kezeli e területeket?

12 Honnan van rá pénz?

13 A természetvédelem érdekében fel kell hagynunk a kijelölt területeken korábban végzett tevékenységeinkkel?

14 Mi az Eurosite?

15 Hová forduljak további információért?

01 Mi a Natura 2000 hálózat?

1992 májusában az Európai Unió tagállamainak kormányai – az 1979-es *Madárvédelmi Irányelv* (Birds Directive) kiegészítéseként – elfogadták az Európa leginkább veszélyeztetett vadon él_ növény- és állatfajainak, valamint él_ helyeinek védelméről szóló közösségi jogszabályt, az ún. *Él_ helyvédelmi Irányelvet*. Mindkét dokumentum lényegi eleme a természeti területek európai szint_ hálózatának, a *Natura 2000 hálózat*nak a létrehozása.

A *Madárvédelmi Irányelv* ún. *különleges madárvédelmi területek* (SPA; Special Protection Areas) létesítését írja elő. Hasonló módon – egyéb fajokra, továbbá él_ helyekre is kiterjedően – az *Él_ helyvédelmi Irányelv* alapján ún. *különleges természetmeg_ rzési területeket* (SAC; Special Areas of Conservation) kell kijelölni. A különleges madárvédelmi területek és a különleges természetmeg_ rzési területek együttesen alkotják a Natura 2000 hálózatot, amely a Kanári-szigetektől Krétaig, Szicíliától Lappföldre a tagállamok összefogásával valósul meg.

02 Milyen rendezvény a „Zöld Napok”?

A „Zöld Napok”-at a védett természeti területek európai hálózata, a Natura 2000 hálózat jegyében rendezik meg, a Brüsszelben zajló „Zöld Hét” cím_ környezetvédelmi

konferenciával egyidőben. (A konferenciáról a www.europa.eu.int/comm/environment/greenweek címen tájékozódhat az interneten.)

A „Zöld Napok” célja, hogy elősegítse a Natura 2000 hálózat elfogadását, támogatását helyi- és regionális szinten. Ennek érdekében Európa-szerte minél több (jelenlegi, illetve jövőbeni), a Natura 2000 hálózathoz tartozó területen igyekezünk megszervezni a rendezvényt 2003. május 31. és június 9. között. A programok változatos témaköröket ölelnek fel és sokféle tevékenységet tartalmaznak, pl. előadások, műhelybeszélgetések, vezetett túrák stb. annak érdekében, hogy a lehető legtöbb résztvevőben tudatosuljon a Natura 2000 hálózat jelentősége. A „Zöld Napok” a természet védelme érdekében megvalósuló európai szintű összefogás szükségességét hangsúlyozza és rámutat a megvalósítás konkrét eszközeire.

03 Részt kívánok venni a „Zöld Napokon”; mit tegyek?

Amennyiben többet kíván megtudni egy „Zöld Napok” keretében megrendezésre kerülő esemény helyéről, időpontjáról, vagy saját rendezvényt kíván regisztráltatni, keresse Mr Gavin Whitmore Eurosite kommunikációs menedzserét az alábbi e-mail címen: gwhitmore@eurosite-nature.org.

04 Mik a különleges madárvédelmi területek?

A *különleges madárvédelmi területeket* a *Madárvédelmi Irányelv* alapján jelölik ki megóvásuk és szakszerű kezelésük, fenntartásuk érdekében. E területek jelentősége abból adódik, hogy ritka és/vagy veszélyeztetett madárfajok szaporodó-, táplálkozó- és telelőhelyei, illetve a vonulási útvonalakon pihenőhelyként funkcionálnak.

05 Mik a különleges természetmegőrzési területek?

A *különleges természetmegőrzési területeket* az *Élőhelyvédelmi Irányelv* alapján jelölik ki a ritka és/vagy veszélyeztetett növény- és állatfajok, illetve élőhelyek fokozott védelme, továbbá szakszerű kezelése és fenntartása érdekében.

06 Miért különlegesek ezek a területek?

A Natura 2000 hálózat részét képező területek a sérülékeny élőhelyek (pl. vizes élőhelyek stb.) megóvását szolgálják, ezáltal biztosítva meghatározott növény- és állatfajok fennmaradását, túlélését. Európai Unió-szerte élőhelyek változatos típusai állnak védelem alatt a vadvirágos rétektől a nagy kiterjedésű folyótorkolatokig, vagy akár barlangrendszerekig. Állatfajok sokasága élvezi e védelem előnyeit, mint pl. a szirti sas, flamingó, vidra, hiúz stb. A Natura 2000 hálózatba nem csupán természeti területek tartoznak, hanem olyan természetközeli területek is, amelyeken emberi tevékenység folyik (pl. gyepes bizonyos típusai).

07 Hogyan történik e területek kijelölése?

Az Európai Unió minden tagállama köteles összeállítani azon természeti területek jegyzékét, amelyek az **Él_helyvédelmi-**, illetve a **Madárvédelmi Irányelv**ben szereplő él_helyeket foglalnak magukban, illetve növény- és állatfajoknak adnak otthont. A tagállamok e jegyzéket el_terjesztik az Európai Bizottság részére. Az **Él_helyvédelmi Irányelv** alá tartozó területek esetében az értékelési és a kiválasztási procedúra uniós szinten zajlik. A **Madárvédelmi Irányelv** alá tartozó területek esetében hasonló folyamatra nem kerül sor. Mindkét esetben a cél végső soron az, hogy a tagállam tegye meg a szükséges intézkedéseket a terület megóvása érdekében.

08 Hol található ez a terület?

A Natura 2000 hálózat 15 európai ország területére terjed ki a Skandináv-félszigettől a Kanári-szigetekig. Jelenleg 14 000 terület alkotja a hálózatot, amely az Európai Unió területének 15 %-ára terjed ki, így a tagállamok népességének legnagyobb része nem is lakik messze a Natura 2000 hálózat valamely elemétől!

09 Mekkora a kiterjedésük?

A **különleges madárvédelmi területek** összterjedése 212 000 km², a **különleges természetmegőrzési terület** státuszra jelölt területeknél ez az érték 418 000 km². A legnagyobb arányban Spanyolországban alakítottak ki ilyen területeket. Az **Él_helyvédelmi Irányelv** 483 olyan növény- és 230 állatfajt, valamint 198 természetes él_hely-típust tartalmaz, amelyekre **különleges természetmegőrzési terület** létesítendő. **Különleges madárvédelmi területek** 181 fészkelő illetve költöző madárfaj védelmére jelölendők ki.

10 Vizes él_helyek is lehetnek Natura 2000 területek?

Natura 2000 hálózathoz tartozó területek szárazföldön és vízben egyaránt kijelölhetők. A **különleges tengeri természetmegőrzési területek** lehetnek lagúnák, zátonyok, árapály-zónák, állandóan vízzel borított területek, illetve olyan partszegélyi szárazföldi területek, amelyek a tengeri él_világ él_helyének részét képezik. A Natura 2000 hálózat tengeri területeinek védelme érdekében újszerű védelmi intézkedésekkel biztosítják, hogy ne legyenek túlhalászva a területek, illetve a szennyvíz és hajóközlekedés se befolyásolja őket károsan.

11 Ki kezeli ez a területeket?

A Natura 2000 hálózatba tartozó területek esetében az adott tagállam felelős az állami természetvédelem által végzett megfelelő természetvédelmi kezelésért. A kezelő gyakran közösen tevékenykedik egyéb állami intézményekkel, önkéntes szervezetekkel, helyi vagy országos jótékonyági szervezetekkel, illetve a földtulajdonosokkal.

12 Honnan van rá pénz?

A tagállamok felé elvárás az, hogy viseljék Natura 2000 területeik kezelésének és fenntartásának költségeit. A halaszthatatlan vagy innovatív természetmegőrzési

tevékenységek segítése érdekében az Európai Unió elkülönített egy alapot *LIFE-Nature* néven, amelyet az *Európai Unió Környezetvédelmi F_igazgatósága* kezel. Ezen kívül számos uniós alap létezik, amely felhasználható a Natura 2000 területekkel kapcsolatban. Ilyenek pl. a strukturális alapok vagy az agrár-környezetvédelmi források.

13 A természetvédelem érdekében fel kell hagynunk a kijelölt területeken a korábban végzett tevékenységeinkkel?

El_fordulhat, hogy egyes tevékenységeket, amelyek jelent_s veszélyt jelentenek azokra a fajokra vagy él_hely-típusokra, amelyek miatt az adott területet a Natura 2000 hálózat elemévé nyilvánították, korlátozni kell vagy meg kell szüntetni. A korlátozásokat eseti elbírálással határozzák meg. A fajok, illetve él_helyek megfelel_ állapotban tartása nem feltétlenül összeegyeztethetetlen az adott terület emberi használatával. Valójában igen sok terület esetében a természetvédelmi kezelés és a fajok, él_helyek fennmaradása bizonyos emberi tevékenységek, mint pl. a mez_gazdálkodás függvénye.

14 Mi az Eurosite?

Az *Eurosite* a (többek között) a Natura 2000 hálózathoz tartozó területek természetvédelmi kezelésével foglalkozó szervezetek, intézmények stb. közötti kapcsolatok er_sítését célul kit_z_ szervezet. A tudás és a gyakorlati tapasztalatok átadását hírlevelekkel, m_helyvitákkal és egyéb rendezvényekkel segítik el_. Több mint 70 tagszervezet vesz részt az információcserében a különböz_ képzéseken és m_helyvitákon.

15 Hová forduljak további információért?

A témával kapcsolatos további információ az Európai Bizottság természetvédelmi témájú honlapján található, ahonnan az egyes tagországok honlapjai is elérhet_k: www.europa.eu.int/comm/environment/nature/home.htm

További információ az Eurosite-ról:

www.eurosite-nature.org

eurositel@eurosite-nature.org